

Pjazza ġdida għal San ġorġ

Il-proġett ġdid tal-Kunsill Lokali tal-belt Victoria għal Pjazza San ġorġ qanqal kull forma ta' reazzjoni. Fl-aħħar ġimħat rajna l-bidu tax-xogħol li fi ftit żmien sa naraw il-frott tiegħu fi pjazza isbaħ li tagħmel ġieħ lill-eqdem parti tal-belt, bil-bażilika ta' San ġorġ tiddominaha. **Andrew Formosa** tkellem mas-sindku tal-Kunsill attwali, is-sur **Robert Tabone**, fuq dan il-proġett ambizzjuż.

1. Ilha għaddejja l-istennija ġħall-bidu tal-proġett tal-pjazza. Fl-aħħar qed naraw dan il-proġett iseħħi. X'wassal lill-kunsill biex jagħżel Pjazza San ġorġ?

Il-pjazza ilha fil-ħsieb li tiġi msebbħa. Naħseb li l-ewwel disinn kien sar fl-aħħar tat-tmeninijiet, imma għal ħafna raġunijiet l-idea dejjem baqgħet fuq l-ixkaffa. Wieħed jifhem li l-post hu ċentrali ħafna u għalhekk žvilupp fiha jolqot lil ħafna nies, u allura dan l-iż-żvilupp seta' forsi qata' xi ftit qalb l-amministrazzjonijiet precedenti. Imma sa mill-bidu tal-leġislatura ta' dan il-Kunsill Lokali konna weghħidna li sa nagħmlu dak kollu possibbli biex niżviluppaw iż-żona storika tar-Rabat li tinsab bejn il-pjazez princiċiali. L-ewwelnett il-ħsieb tagħna hu li nippromovu l-identità kulturali ta' beltna biex din tkun tista' tiġi apprezzata u titgawda mhux biss mir-residenti tagħna imma wkoll mill-eluf ta' Ĝħawdex, ta' Maltin u ta' turisti li jidħlu r-Rabat, għax hu ċentru ta' Ĝħawdex f'kull sens. Jagħmel sens, allura, li ċ-ċentru tiegħu jkun iktar aċċessibbli. Fid-dawl ta' dan, għaldaqstant, ftit ġimħat biss minn meta bdejna din il-leġislatura aħna qbadna l-aħħar pjanta sottomessa mill-Kunsill precedenti u għamilnielha emendi fuq suġġerimenti mill-Knisja u mill-istake holders li għandhom sehem f'din il-pjazza u ssottometnejnieha għall-approvazzjoni tal-MEPA.

L-idea hi li x-xogħol mibdi fl-ewwel ġimħa ta' Ottubru jintemm fl-ewwel jew it-tieni ġimħa ta' Diċembru, jiġifieri jsir fuq medda ta' sitta jew seba' ġimħat. Waqt li jkun għaddej ix-xogħol dejjem ha nħallu aċċess għal min irid jgħaddi mill-pjazza. Ix-xogħol sa' jsir f'fażjiet, b'sistema magħluqa ta' scaffolding, b'kontroll ukoll fuq it-trabijiet li jistgħu jinħolqu u sigurtà assoluta waqt il-ħin tax-xogħliji.

2. Fuq liema stil ġiet iddisinjata l-pjazza ta' San ġorġ? Min kien id-disinjatur ta' l-istess pjanta?

L-artist hu John L. Grima, wieħed mill-ahjar artisti fuq livell nazzjonali, imma wkoll Rabti bħalna. Infakkar li rräġuni princiċiali li għaliha ntgħaż-żejt din il-pjazza hija li tinsab proprio fil-qalba tal-belt, post li wieħed jipprova jagħmlu l-isbaħ possibbli għax hu l-iktar iffrekventat. Allura ġassejna li għandna nqabbdu wieħed mill-iktar artisti prominenti ta' żmienna. Iddeċidejna fuqu wkoll għax kien hu li għamel il-bieb tal-bronż tal-bażilika ġorġjana, u minbarra li għandu għajnejn ta' artist hu wkoll disinjatur. Għalhekk nemmnu li sa jkollna riżultat tajjeb: għax hu artist fiż-żewġ oqsma.

L-istil tal-pjazza kollha, maħdum mill-istess artist, ha jkun jikkumplimenta l-faċċata tal-knisja; li hi u trid tibqa l-focus princiċiali ta' l-istess pjazza. Xejn mill-art

jew l-attrezzament l-ieħor m'hux ha jkun jiġbed l-għajnej iktar mill-knisja u l-faċċata tagħha, li huma ċentrali għall-istruttura kollha. Il-pavimentar magħżul hu granit naturali; l-għażla waqqi fuq dan it-tip ta' materjal u fuq dan il-kulur għax il-pjazza m'hix kbira u thares lejn it-tramuntana, jiġifieri ma tantx tinqabad mix-xemx matul il-ġurnata.

Biex jikkumplimenta l-pavimentar qed naħsbu għal illuminazzjoni ġdida u hawn ukoll ix-xogħol ingħata lill-inġiniera Galea&Curmi li filwaqt li sa jieħdu ħsieb ix-xogħol kollu relatati ma' l-inġineri, ikkummissjonaw id-disinn tad-dawl lill-inġinier Taljan Stefano dall'Osso, li hu l-istess persuna li ħadet ħsieb l-illuminazzjoni tal-bażilika ta' San ġorġ u tal-kon-katidral ta' San ġwann, fost xogħlijiet oħra. Dan kollu sa jagħti dimensjoni ta' ġerta kwalită lill-pjazza. Saret ukoll diskussjoni ma' l-arcipriet fuq tidwil ġdid tal-faċċata tal-knisja u dan sa jigi wkoll inkluż fid-disinno proposti li għandhom jingħataw lill-Kunsill sas-7 ta' Novembru biex jinħarġu s-sejħiet għall-offerti neċċessarji għax-xiri tal-fittings tad-dawl.

3. Id-disinn il-ġdid ta' Pjazza San ġorġ sa-jinkludi funtana. Agħtina l-kuntest ġenerali tad-disinn.

L-istil tal-funtana hu wieħed minimalistiku għall-aħħar. Deherilna li biex nagħmlu xi haġa verament partikulari ridna ninkludu element li, għalkemm żgħir fid-daqs, jagħti karattru lid-disinn holistik. Kuntrarju għal kif ħasbu ħafna nies, din m'hix ha tkun struttura għolja, imma pjuttost waħda baxxa u kumplimentari għali-madwar. Grima hawn tana disinn ta' speċi ta' biegħja, fejn il-valur m'hux l-arkitettura daqskemm id-disinn u l-materjal, li fl-istess ħin jikkumplimentaw il-bieb tal-bażilika. L-iskop li għalih il-funtana qed issir baxxa hu biex ma jgħattix il-focus, li hu l-faċċata. Is-

simboliżmu tal-funtana wkoll jevoka tifsira reliġjuża: l-ghajnej prinċipali hi Kristu, li minnu joħorġu għejjien ta' grazzja f'kull direzzjoni tal-bieċċa. Il-pjazza hi pjazza ta' knisja, u nkunu niżbaljaw jekk neħduha barra minn dan il-kuntest.

Il-post propriju ta' din il-funtana hu, biex niftieħmu, bejn fejn jintra ma l-pedestall ta' San Ġorġ "taż-żejjem" u l-palk tal-banda. Hekk kemm il-pjazza u kemm il-knisja qed jingħataw dehra iktar wiesgħa. Wieħed irid jiftakar li din il-pjazza għandha realtajiet partikulari marbuta ma' żminnijiet bħali-festa u attivitajiet ekkleż-żastiċi miflur fuq is-sena. Ahna rridu li dan il-iż-żvilupp fiha ma joħloq inkonvenjent f'dan il-qasam. Filfatt kellna laqgħat mas-Socjetà La Stella, speċjalment ma' l-Għaqda ta' l-Armar, u l-haqna kompromess blex il-funtana tkun tista' tingħala'. Iddeċidejna maż-żeww entitajiet fuq żmien stabbilit minn qabel fejn ikun hemm il-fakultà li il-funtana titneħha u mbagħad terġa' titpoġġa.

Kif digħi semmejt l-ilma sa jkun joħroġ biss minn post wieħed fil-funtana. Kien hemm min ikkritika d-deċiżjoni tal-preżenza ta' funtana fil-pjazza, għax l-ilma jgħib il-ħamiem. Dan hu minnu, imma qgħadna attenti li nfieħmu l-in-nies kif mhux fil-funtana kolha ha jkun hemm l-ilma; anzi ha tkun votja. L-ilma jitla' u jinżel fl-istess post, li hu biss ċirku iż-ġieħar fuq ġewwa tad-disin. Sa jkun hemm ukoll tip ta' drain biex l-ilma lanqas iż-żomm fil-post. Il-hoss ta' l-ilma jkun għaddej il-ħin kollu bla ma jkoll ilma viżibbli li jinżamm fil-funtana. Is-sabiñ fl-ahħar mill-ahħar hu d-disin, li għadu jrid jiġi elaborat meta ssir il-bicċa tax-xogħol. Nassigura l-in-nies li qed nagħmlu dak kollu possibbli sabiex id-deċiżjonijiet li nieħdu jkunu kolha kemm huma fl-ahjar interress tar-residenti tagħna..

4. Nafu bil-possibbiltà li Jistgħu Jinstabu skavli Il-jixtu aktar dawl fuq I-istorja bikiċċi ta' beltna. F'każ bħal dan, x'sa jkunu l-proċeduri? Hemm possibbiltà li Jslru studji dettaljati fuq dak li jkun instab u li possibbli jkunu aċċessibbi għall-pubbliku?

Il-possibbiltà hi reali. Minn studji li ġa saru fl-inħawi jidher li jekk ha niskavaw ha nsibu. Dan il-Kunsill jaħseb li jagħmel sens li la qed tingħala' l-pjazza għandhom isiru l-istudji storiċi. Iffirmanja ftehim mal-MEPA u s-Supratendenza għall-Wirt Kulturali biex ikunu huma li jiġi jagħmlu r-riċerki meħtieġa, u qiegħdin f'kun tħalli sħiħi magħhom, għax hu fl-interess tagħna li jsir dan; sa nqabbdu wkoll arkeologu indipendent biex is-supervizjoni tkun waħda kostanti. Għandna bil-miktub li jekk jinstabu affarijiet il-proċess ma jidu iktar minn xahrej fuq dak li ppjanajna. Veru li l-proġetti sa jaħibat maż-żminnijiet tal-festi tal-Milied, imma nassiguraw lill-pubbliku li mhux ha jsiru xogħlijet li jtellu, anzi nieħdu ħsieb li ż-żona matul dan iż-żmien partikulari, ovvijament dejjem fl-eventwalitā li jinstabu fdalijiet storiċi importanti, terġa' tkun aċċessibbi fit-totallità tagħha għall-benefiċċju ta' dawk kollha konċernat.

Fl-eventwalitā li jinsabu fdalijiet storiċi, fejn nistgħu ha nikxfu u nippreservaw, imma fejn dan hu impossibbli, bħal ngħidu aħna sejbjet ta' xi tempji jew siti ta' statura kbira li allura ma jkunx possibbli li

nħarrkuhom minn posthom, ikollna nerġġu ngħattu. Ghall-argument, tista' tintab belt oħra taħbi iż-żona, fejn allura wieħed ma jistax iħalli kollob mikxu; imma mbagħad issir mappa li fiha titniżżeż kull haġa misjuba, u l-art terġa' tingħalaq. Jiddipendi dejjem x'ha jinstab u kemm ikun possibbli li jinżamm jidher. Sas-seklu tmintax kien hemm ordni ta' l-Istat li ghall-parti bejn il-knisja ta' San Ġorġ u s-Sur ma joħroġ l-ebda peremess ta' bini. Dan minħabba l-kwistjoni ta' l-ghadu, halli ma jkunx hemm xi jtelef lill-kanuni li mis-Sur jisparaw fuq l-ghedewwa u biex il-viżibbiltà tkun eċċellenti. Dan iċċassalna biex nassumu li aktarx li dak li hemm għadu hemm taħbi, għax qatt ma saru skavi veri u propriji hlief għat-ħażżej tħalli. Iż-żgħadha kollha, għax qed naħdmu f'realtà ta' pjazza hajja, kummerċjuża u centralissma.

Il-Kunsill hu konxju tar-realtà storika tar-Rabat u jinsab f'konsultazzjoni ma' l-esperti. Fejn fl-ahħar għoxrin sena donnu kien hawn moviment li aktar

ippromova ġ-Cittadella, waqt li fl-ahhar snin jiena nhoss li ġ-ċentru storiku tar-Rabat thalla għall-ġenb, issa, waqt li nibqgħu nirrikonoxxu l-importanza ewlenija ta' din il-belt antika, irridu li jsiru zviluppi ġoddha fuq l-ċentru storiku tar-Rabat u li jipprovvu iktar. F'dan qed insibu appoġġ kbir mid-Deputat Supratendent għall-Wirt Kulturali, li incidentalment għamel id-dottorat tiegħi fuq l-ċentru storiku tar-Rabat. Bhala Kunsill hu dmir tagħna li nippromovu dak li għandna, waqt li nagħmlu iktar attraenti u aċċessibbli.

5. Nafu li mhux l-ewwel darba li nħolqu problemi minħabba l-parkeġġ mhux kontrollat li kien hawn fi Pjazza San Ġorġ. X'sa jiġi mill-parkeġġ?

Il-parkeġġ sa jidneħha għalkolli. Il-pjazza sa ssir żona pedonali u ma jkunx permess parkeġġ. Imma sa nagħtu lok għal-ċerti ċirkustanzi partikulari fejn jistgħu jgħadu vetturi mill-pjazza; bħal ngħidu aħna affarijiet li huma ta' kuljum bħal tqassim taċ-ċilindri tal-gas u ohra. Għamilna laqgħat apposta biex nidentifikaw il-ħinijiet biex isir loading u unloading għall-hwienet fil-pjazza. Hawn sa nppermettu ċerti ħinijiet biss, biex

ma nagħtux spazju li hinijiet twal ta' kaos. Il-pjazza trid titgħawda fil-paċċi l-jum kollu. Anki lir-residenti taż-żona ha nagħtu il-fakultà ta' loading u unloading f'kull hin tal-ġurmata, imma mingħajr ma jkun hemm parkeġġ fl-ebda hin u għal ebda raġuni. Biex ingib eżempju, minn għandu t-tfal u jrid iħallhom d-dar, jew iħall d-dar ix-xirja ta' ġimxha, jista' jaġħmel hekk bil-kumdità kollha u mbagħad imur isib parkeġġ band-oħra. Għal dan l-ghajnejha ha nipprovdu card apposta. Hekk inkunu noffru soluzzjoni għall-ħtiġi tan-nies. Fir-rigwār ta' attivitajiet marbutin mal-knisja, ovvijament sa nagħtu l-permess għall-użu u l-ipparkjar ta' vetturi fil-pjazza waqt tiġi, funerali u okkażjonijiet oħra eċċeżżonali ta' festa, kif ukoll u żgur mhux l-inqas għal vetturi li jintużaw biex jintra l-ġurġiġi. Kif idher minn għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għamilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għamilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi ta' matul il-ġimxha. Hekk inkunu solvejna problema kbira. Għambilna rivoluzzjoni shiħa f'dan il-qasam u r-riżultat qed jinhass. Xi haġa oħra ġidida li għambilna hi li Triq Karită u Triq Palma kulmeta tinhass il-ħtieġa qiegħi. Qiegħi kienet tħalli b'għadha, kieni kieni kieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi daħħalna wkoll frekwenza waħda kmieni wara nofsinhar. Nemmnu, imma, li anki l-Hadd u fil-btajjeb pubbliċi rridu li jibqgħu l-istess frekwenzi

r-residenti, u qbilna li s-servizzi kollha jingħaddew minn taħt l-art u mhux iktar mill-bjut. Qed nikkummissjonaw ukoll *water culverts* ġoddha, imma dawn mhux sa jiffunzjonaw mill-ewwel, għax irridu nistennew li meta, kif nittamaw, isir il-proġett tal-bini mill-ġdid ta' Triq ir-Repubblika skond il-pjanijiet imwiegħda mill-fondi Ewropej, issir sistema li tqabbad ma' tat-Tiġrija dawk ta' Pjazza San Ġorġ, kif hu l-iktar vjabbbi.

7. Nafu li čerti attivitajiet li torganizza l-parroċċa tagħna, kif ukoll iċ-ċelebrazzjonijiet tal-jiem tal-festa, iseħħu fil-pjazza. Bil-bini ta' din il-pjazza, sa isiru xi tidbillet li jistgħu jolqtu, tajjeb jew hażin, lill-bażılıka tagħna?

Aħna u naħdmu fuq il-pjan tal-pjazza, iddelineajna sa mill-bidu flimkien mal-MEPA l-postijiet eżatti għall-armar tal-festa, barra dawk tal-ħwienet u entitajiet oħra. Il-MEPA poġġiet ħafna kundizzjonijiet, fosthom ukoll li din tkun pjazza pedonali. Barra minn hekk għamilina enfasi mal-MTA biex il-ħwienet ikunu kkontrollati u l-bars iżommu ma' l-ispażju mogħti lilhom bil-liġi. Il-pjazza ma tistax tkun hijacked. Fil-pjanta diġà hemm partijiet specifiċi tal-pjazza riservati għall-imwejjed. Il-messaġġ hu ċar: hemm relazzjoni intima u inekwivokabbli bejn il-knisja u l-pjazza, u dan irid jiġi rrispettat. Għaldaqstant affarijiet oħra jridu jikkumplimentaw dan il-fatt u mhux johonqu lill-istess knisja. Irridu li dejjem ikun hemm aċċess liberu, prinċipalment għan-nies kif ukoll għal vetturi bħall-ambulanzi f'każiżiet partikulari.

8. X'inhi l-viżjoni tal-kunsill għaċ-ċentru urban tar-Rabat?

Il-proġett ta' Pjazza San Ġorġ qed jiġi jiswa bejn €200,000 u €300,000. Aħna flus biex niffinanzjaw dan il-proġett waħidna m'għandniex. Għalhekk konna applikajna biex nirċievu fondi Ewropej għal proġett tar-riġenerazzjoni taċ-ċentru storiku tar-Rabat, b'heritage trail fih. Sfortunatament dan ma ġiekk approvat! Imma ma qtajniex qalbna, anki jekk ir-realtà hi li l-Kunsill għandu biss budget ta' Lm14,000 għal žvilupp infrastrutturali; allura jrid jistinka bilfors biex iġib il-flus minn x'imkien ieħor. Bħalissa għaddejji diskussjonijiet mal-MEPA biex il-Kunsill jagħmel użu minn fond imsejjha Environmental Initiatives Projects in Partnership (EIPP) maħsub biex jiżviluppa l-ambjenti fil-lokalitajiet, u li minnu qed nippruvaw

nieħdu l-valur kollu tal-proġett. Nisperaw li f'qasir żmien ikollna tweġġiba definitiva fuq din it-talba. Jekk din tiġi fin-negattiv, il-Kunsill ha deċiżjoni għaqlija li permezz tagħha jissellef il-flus meħtieġa għall-proġett. Dan hu legalment permissibbli u ma jitfax piżżejjed fuq il-finanzi ta' l-istess Kunsill. Dan l-infiq kollu sa jseħħi minħabba diversi xogħliji fil-pjazza, bħas-sistemi ta' wiring u water culverts, pavimentar, sistema ġidida ta' illuminazzjoni u l-funtana. Irridu li tabilhaqq nagħmlu biċċa xogħol li tixraq lir-residenti tagħna u lil-lokalità li nirrappreżentaw.

Fuq il-kwistjoni tat-trakkijiet li jgħaddu mit-Tiġrija, u l-ħsara li qed jagħmlu meta jgħaddu mill-qalba tar-Rabat, il-Kunsill għal dawn l-aħħar sentejn il-jibgħat lill-Gvern ċentrali proposti għal ring-road. Marbuta ma' dan huma wkoll il-proposti li bgħattna lill-Gvern firrigward ta' iktar postijiet ta' parkegg fir-Rabat. Dawn huma żewġ problemi li bil-mod il-mod qed jifnuna. Fid-dawl ta' dan nappella lir-residenti tagħna sabiex jingħaqdu magħħna ħalli nwasslu dan il-messaġġ b'mod ċar u b'saħħtu. Jekk f'qasir żmien ma nsibux rimedji konkreti għal dawn il-problemi, wi sqibbi li l-attività ekonomika fiċ-ċentru ta' beltna sa tispicċċa b'mod naturali, kif ukoll li l-ħsara fuq l-infrastruttura fizika ta' din iż-żona tkun irrimedjabbi.

Il-proċess tar-riġinerazzjoni taċ-ċentru storiku ha jaffettwa b'mod pozittiv lir-Rabat kollu u mhux biss lill-inħawi li qed naħdmu fuqhom. Hemm bżonn naħdmu iktar biex kulħadd ikun konxju mill-wirt li għandna f'idejna. Innutajna, imma, li proġett bħal dan tal-pjazza ma ntlaqax bl-entużjażmu li ħsibna aħna. L-applikazzjoni ma dheriñiex li kellha saħħa popolari. In-nies donnha għadha m'hix konvinta mill-wirt uniku li qed tgħix fih. Statistika importanti toħroġ mill-audiovisual panel li introduċejna fi Pjazza Indipendenza fl-aħħar xħur. Irriżulta li fit-tieni xahar wara l-istallazzjoni tiegħi, 16,954 persuna għamlu użu minnu. Dan ifisser kważi sitt mitt għafsa kuljum. Interessanti hu li minn din l-istatistika ġareġ li ntalab iktar tagħrif fuq iċ-ċentru storiku milli fuq iċ-Ċittadella: 52% kontra 48%. Dan ma jnaqqas assolutament xejn mill-uniċità taċ-Ċittadella, imma juri kemm in-nies, speċjalment it-turisti, isibu l-qalba tar-Rabat interessanti u affaxxinanti. Dan ikompli jistimula lill-Kunsill Lokali biex jaħdem favur irriġenerazzjoni storika taċ-ċentru tar-Rabat tagħna.

Id-disinn tal-funtana ġidida tal-bronż għal Pjazza San Ġorġ, maħdum mill-artist John L. Grima (Hajr: Kunsill Lokali Belt Victoria).